

SỨC MẠNH CỦA SỰ CÔ ĐƠN.

(Tâm Bút TTBG)

Giữa tháng 8/2004, tôi và Âu Cơ trở về Mỹ sau hai tháng nghỉ hè Dalat. Sự trở về là một đối đầu với những lo toan dữ dội trên đủ mọi phương diện của đời sống. Tôi thấy mình mệt mỏi, mệt mỏi quá sức, chùng như quy ngã.

Gánh trên vai còn nặng, đường còn xa mà trời thì đã tối. Đó là câu, một lần mẹ tôi đã nhắc chùng cho tôi nhớ hơn hai mươi năm trước khi tôi còn ở Âu Châu.

Chính vì vậy mà tôi quyết định tức thì cái chuyện dừng lại tất cả những đam mê riêng để tìm sang nước Mỹ.

Tôi cũng nhớ, vào đêm cuối cùng ở Âu Châu, tôi đã thưa cùng mẹ:

“Ngày mai con đi, con xin thề rằng, nếu không thành công ở Mỹ thì con sẽ tự tử chứ không bao giờ quay lại con đường cũ.”

Sự “cắt đường về” dứt khoát như trên đã đẩy tôi đi tới và đi tới mãi không ngừng suốt hai mươi năm qua.

Nếu nhìn lại quãng thời gian dài dằng dằng ấy mà thấy có dấu hiệu gì của sự “thành công” thì bao giờ cũng có kèm theo điều “thất bại” dữ dội. Tôi ngã xuống rồi đứng lên đến hàng chục bận. Mỗi lần như thế, thấy trái tim mình cứng

hơn một chút. Để rồi cái kết quả cuối cùng thu lượm chẳng gì khác hơn là sự trưởng thành trong chính nội tâm.

Tôi không còn lưu ý đến bất cứ điều gì khác ngoài tình thương và trách nhiệm dành cho những người thân gần cận. Cũng không một lần muốn “nhìn lại mình” trong những sở thích riêng. Thế vào đó chỉ là cái nhìn ưu tư trên nhiều khía cạnh cho Con Người (có mẹ tôi, hai đứa con, em gái, em trai) trong vòng quay điên đảo của xã hội. Cây đàn giờ đây không còn tìm ra chỗ đứng đã được thay thế bằng cây bút. Một cây bút phơi bày sự thật cuộc đời như một nghiệp dĩ tự nguyện đeo mang vào tâm hồn từ đây.

Bây giờ, hai mươi năm sau (hay luôn luôn kể từ đó), câu nói ngày nào của mẹ cứ mãi còn ám ảnh. Trời mỗi lúc mỗi khuya mà cái gánh trên vai vẫn còn quá nặng! Nhưng ở giai đoạn này đã không còn đường để đi tới nữa nên sự bình tâm mới đọng lại được giữa trái tim. Tôi bình tâm khi nhận thức rằng dẫu có loay hoay thế nào thì vẫn không thoát được ra ngoài lưới chụp của Định Mệnh. Bình tâm, bởi không biết làm sao hơn ngoài sự chấp nhận tất cả những gì sẽ đưa đến trong cuộc đời mình.

Trong chiều hướng nghĩ suy như vậy, tôi rút xuống căn hầm trong nhà, trốn tránh mọi người, trốn luôn sự hiện hữu của cái hình mình ngoài xã hội. Một phương thức tự cứu cho cái tâm hồn đã không còn ngã thoát. Nhưng, tôi bằng lòng như vậy.

“*Cùng tắc biến, biến tắc thông*” chính là đáp số của bài toán Định Mệnh suốt cuộc đời tôi bắt gặp.

Trong căn hầm, tôi nghiền ngẫm từng câu từng chữ trên các bản thảo của mình với tình cảm cận kề âu yếm. Đây là những đứa con được cấu tạo nên từ người tình văn chương mê đắm.

Có một bữa, khi bò dài người ra trên sàn với một đồng tự điển Grand Larousse chữ nhỏ xíu để tìm vài dữ kiện cho bài viết về Marcel Proust, tôi bỗng rùng mình ngậy ngất khi ý thức ra nổi cô đơn (và cô độc) hiện tại như một hạnh phúc vô cùng lớn rộng. Lúc đó nghĩ, nếu như có một người đàn ông bên cạnh, làm sao tôi có thì giờ hay quyền hạn để bò dài người trên đồng sách ấy? Tôi phải đi nấu ăn cho họ, chăm sóc cửa nhà con cái cho họ, hoặc ít nữa, quan tâm đến sắc đẹp và sức khỏe riêng để làm vui lòng họ! Cách nào có thể được quyền làm nô lệ cho giòng văn chương và cây viết mà không phải lo phiền đến ai?

*

**

Trong cái tháng 9/2004 quay cuồng những biến động, Âu Cơ đưa cho tôi đọc một bài viết Anh ngữ, đồng thời cũng tự nó dịch sang Việt ngữ, nhờ tôi chỉnh lỗi chính tả. Những giòng ngắn thật đẹp sao lại làm dậy lên trong tôi bao nỗi xót xa.

Tôi vừa mừng và cũng vừa lo ngại cho vận số tương lai của đứa con gái 16 tuổi. Cái “tài

hoa” đã sớm hiển lộ, nhưng nỗi “bất hạnh” nào sẽ phải cuu mang trong cuộc đời mai sau?

□

THE STRENGTH OF THE SOLITUDE (Trần Nghi Âu Cơ)

My father left me when I was eight years old. I was too young to understand the surrounding events. I was shocked when I saw my mother's tears for the very first time. I realized whatever that was happening was really important because it had affected my mother to tears. It was like a blow to my face when my father packed his things and left me. He wouldn't stay, no matter how hard I cried or clung onto him; he just pushed me away and left.

I remember that day clearly, just as if it was yesterday. I stood there and watched him driving away in an afternoon when the sun was hidden. In my childish mind, when my father returned a couple of hours later, I thought it was because of me, yet he only returned because he had forgotten his precious suitcase!

Like a broken chair, I lost my balance. I was so used to having my mother as well as my father there to hold me up; now one side was gone. Having had led a blissfully ignorant childhood, my world of perfection shattered. All of a sudden, I were fallen in solitude.

In the first few months after my father left, there were many nights in the dead, silent

house, I would sit and stare out of the window. I imagined some faraway place of noisy happiness, where there were dancing and laughter and I just wanted to break out into heart wrenching sobs because I was trapped here. The deafening silence that engulfs me was so loud that I couldn't hear anything. My mother never knew how I felt because she was always so busy. Every time I couldn't do my homework, I thought of my father and became angry. I hated him for leaving me; I hated myself for not having been good enough for him; and I hated Destiny's injustice.

For the first couple of years following, I still felt the emptiness. At the beginning of every school year when my mother had to fill out the emergency forms for me, the line that says, "Father's home phone number" always saddens me. There was always a "N/A" next on that line.

I know that my mother loves and sacrifices her life for me in so many ways that I can't possibly imagine or ever repay.

My mother is a violinist as well as an acclaimed writer, but due to fear of my hurt and pain of losing her as well, my mother secluded herself behind her office doors and worked hard instead of socializing with her friends. For more than eight years, she lived quietly and remained distant from the outside world, and work. She often says to me, "You

have already lost your father, I don't want you to lose your mother as well." I am forever in debt of this words.

Of course, adjusting to a life with a single mother in USA was difficult; especially, when my mother had so many other people that were dependent on her. I solved my own problems, whether they were school problems or social problems. I never told my dilemmas to my mother because I knew the burdens on her shoulders were immensely great without taking on my pains as well. When I cried, I ran away into some hidden corner and wiped my own tears.

But then days became weeks, weeks became months, months became years, and gradually, my tears dried, I adapted to the silence. Father's Day was practically nonexistent for me. I did not worry about not having someone to "chaperone" my field trips like I did before. When I did not understand a math problem, I either figured it out myself or called a friend. Slowly, I realized that I could depend on myself. Of course, there are things that I still need my mother for, but the things that my father used to take care of before were now my own responsibilities.

A favorite quote of my mother's is, "*In every sadness there is a happiness.*" I agree with her, I find many heart warming things in my present life with my mother.

There would be days when neither my mother nor I said a word to one another, each

drenched in her own work. Then there could be days when we turned on music and danced together.

There were also many blissful summer trips to Viet Nam where my mother would teach me many life lasting lessons. I see and learn them through her kind actions towards the impoverished people of Viet Nam and it has etched a clear impression in my mind of pure goodness.

My mother is the kind of person who is easy to talk to and she doesn't make one uncomfortable or feel inferior. I have to say that she is a very special mother. She doesn't talk to me much, but she tells me her biggest, most important messages through her actions of practical reality. She has proven to me that happiness can be gained through "*the heart, love, hard work, forgiveness, sacrifice and the endurance of the life's obstacles*". My mother provides me with a confidence in life; from her, I'm not afraid of society and solitude. Through that, I love her all the more.

It seems to me that my life has always been like this: just my mother and I. It is hard for me to remember how life was like when my father was still with me; it was all like part of a dream!

Almost nine years had passed; my way of thinking has greatly changed. I cherish the life that I have now: every single minute of it. Living in such a way that I will not regret

anything. I have become my own support. My mother holds me up on one side and I hold myself on the other. My father's absence showed me what I'm capable of: "*Strength, perseverance and most of all, determination.*"

I have gained a determination to become somebody, to rise and to reach my aspirations.

Nonetheless, I must thank my father for unintentionally giving me a courage and perseverance to go on. His abandonment led to my discovery to loneliness and my tolerance for it.

(Cali, Sep. 29/2004)

[]

(TTBG chỉnh sửa chính tả

theo lời giảng tiếng Việt của Âu Cơ).

SỨC MẠNH CỦA SỰ CÔ ĐƠN

Cha tôi bỏ đi từ khi tôi mới 8 tuổi. Đạo ấy tôi còn bé quá để có thể hiểu những gì xảy ra chung quanh. Tôi đau lòng khi lần đầu tiên nhìn thấy những giọt nước mắt của mẹ tôi. Tôi nhận thức, dù điều gì chẳng nữa thì cũng là thật sự quan trọng bởi vì chúng đã làm cho Mẹ khóc được. Tôi thấy như bị đâm một cú mạnh vào giữa mặt khi nhìn cha thu xếp hành trang của ông và bỏ đi. Mặc kệ những tiếng kêu nức nở của tôi để níu chân ông lại, ông vẫn không ngừng bước, chỉ đưa tay đẩy nhẹ tôi sang một bên và rời khỏi nhà.

Buổi hôm ấy, tôi nhớ rất rõ, như thể nó mới xảy ra ngày hôm trước. Tôi đứng nhìn theo chiếc xe cha tôi lướt đi trong một buổi chiều không có nắng. Trong cái đầu trẻ nít của tôi, khi ông quay lại vài giờ sau đó, tôi nghĩ rằng quay lại vì tôi, nào dè chỉ là vì ông để quên cái cặp túi thân thiết của ông nên quay lại lấy!

Từ đó, giống như một cái ghé bị gãy chân, tôi đâm mất thăng bằng. Tôi đã quen có cả mẹ lẫn cha cạnh bên để nuôi dạy; bây giờ một phía đã mất. Đã từng có một thời ấu thơ vui thú, giờ đây cái thế giới hoàn hảo ấy đã bị vỡ tan; một cách bất ngờ, tôi rơi vào sự cô đơn.

Trong vài tháng đầu sau khi cha tôi bỏ đi, có nhiều đêm trong căn nhà im lìm như chết, ngồi nhìn đăm đăm ra ngoài cửa sổ mà tưởng tượng đến những nơi xa xôi đầy hạnh phúc sống động, đầy tiếng cười tiếng nói, tôi chỉ muôn bật lên tiếng khóc nức nở từ trong trái tim đau nhói bởi vì đang bị cầm giữ nơi này. Sự yên tĩnh dữ dội đã nhận chìm tôi đến nỗi hai tai tôi ù đi, chẳng thể nghe được gì cả. Mẹ tôi không bao giờ biết những gì tôi nghĩ bởi vì mẹ làm việc nhiều quá. Mỗi khi tôi không thể làm xong bài tập ở trường, tôi tưởng đến cha tôi và trở nên giận dữ. Tôi ghét ông cái việc đã bỏ rơi tôi; tôi cũng ghét chính mình đã không là đứa con ngoan cho ông; và tôi ghét cả sự bất công của Định Mệnh.

Vài năm đầu, tôi vẫn cảm thấy trong tim mình một nỗi trống rỗng. Cứ mỗi lần bắt đầu niên học mới, khi nhìn mẹ phải điền vào những

cái đơn của trường, dòng chữ “*Số điện thoại của cha*” vẫn thường làm tôi buồn rầu. Luôn luôn chỉ là chữ “không có” ở hàng kế cận.

Tôi biết Mẹ rất thương tôi và hy sinh cho tôi thật nhiều, đến nỗi tôi khó thể tưởng tượng sẽ đáp đền cho đủ.

Mẹ là một nhạc sĩ vĩ cầm, một nhà văn nổi tiếng được nhiều độc giả yêu mến. Nhưng bởi vì sợ tôi đau khổ, trong hơn 8 năm, Mẹ đã sống cuộc sống khép kín, đóng cửa không giao tiếp với ai, và làm việc. Tôi thường nghe Mẹ nói: “*Con đã mất cha, mẹ không muốn con mất cả mẹ nữa.*” Tôi mang ơn những lời này của Mẹ.

Dĩ nhiên, để thích ứng với đời sống Mỹ cho một người mẹ độc thân thì thật là một điều khó khăn, nhất là khi mẹ tôi còn phải cuu mang lo lắng cho nhiều người thân khác. Vì vậy mà tôi giấu kín những nỗi khổ riêng mình, dù đó là việc liên quan ở trường học hay là trong cuộc sống. Tôi không bao giờ kể những nỗi khó của mình cho Mẹ nghe bởi tôi hiểu cái gánh nặng đè lên vai Mẹ đã là quá lớn để không cần phải có thêm gánh nặng về tôi nữa. Khi tôi muốn khóc, tôi đi tìm một cái góc kín đáo và tự lau nước mắt cho mình.

Nhưng rồi ngày qua tháng lại, dần dần, nước mắt tôi khô đi, tôi đâm ra thích ứng được với sự im lặng. “*Ngày cho Cha*” đặc biệt không còn nữa với tôi. Tôi không cần bận tâm đến việc có một người để “kèm” trong các chuyến đi chơi ngoài trời giống như đã từng làm khi còn bé. Khi tôi không hiểu một bài

toán thì tôi tự làm một mình hoặc gọi điện thoại cho bạn bè nhờ giúp.

Từ từ, tôi nhận thức ra rằng tôi có thể tự tin vào chính mình. Dĩ nhiên, có nhiều điều tôi phải cần đến mẹ tôi, nhưng những cái gì mà lúc trước cha tôi hay giúp cho thì bây giờ chính tôi phải tự lo liệu lấy.

Tôi thường nghe Mẹ bảo: *“Trong nỗi đau khổ luôn luôn có niềm hạnh phúc.”* Thì đúng vậy, tôi tìm thấy được rất nhiều hạnh phúc trong cuộc sống hiện tại với mẹ tôi.

Có những hôm hai mẹ con chẳng ai nói gì, mỗi người tự đắm chìm trong công việc riêng của mình. Nhưng cũng có những ngày chúng tôi cùng nghe nhạc và khiêu vũ với nhau.

Rồi lại có những mùa hè vui thú trải qua ở VN, Mẹ đã dạy cho tôi rất nhiều điều hay ho trong cuộc sống. Cách đối xử đầy lòng nhân ái của Mẹ đối với những người nghèo khổ ở VN đã gây ấn tượng mạnh cho tôi, mở ra trong trái tim tôi một cái nhìn hướng Thiện rõ rệt. Mẹ tôi rất dễ dàng làm quen với họ và được họ đặc biệt yêu quý.

Phải công nhận Mẹ là người mẹ kỳ lạ, không giống các người mẹ khác: Mẹ rất ít khi nói với tôi những lời tâm sự như các người mẹ của những đứa bạn tôi, nhưng bằng các hành động cụ thể, thực tế, Mẹ đã chứng minh cho tôi thấy ra những cái gì đem được hạnh phúc thật sự cho con người: *“Lòng tha thứ, sự hy sinh, sự làm việc, sự chịu đựng, sự đối diện với những khó khăn trong cuộc sống.”* Từ Mẹ, tôi

không thấy sợ hãi đời sống hay nỗi cô đơn nữa. Tôi càng yêu quý Mẹ hơn và rất mang ơn Mẹ những đêm này. Cuộc sống mẹ con tôi luôn luôn là thế: chỉ con và mẹ. Thật khó cho tôi nhớ lại cuộc sống khi cha tôi còn ở đây, tất cả bây giờ tưởng như chỉ là một phần của giấc mơ!

Đã gần 9 năm trôi qua; lối suy nghĩ của tôi đã thay đổi nhiều. Tôi yêu cuộc sống đang hiện có: yêu từng mỗi phút giây của nó. Sống như thế, tôi sẽ không nuối tiếc bất cứ điều gì. Mẹ giúp tôi đứng dậy một bên, và bên kia, tôi tự giúp. Sự vắng mặt của cha đã phô bày cho tôi những khả năng mà tôi có: *“Sức mạnh, sự kiên nhẫn, và trên hết, tính quả quyết.”*

Tôi đã có được cái tính quả quyết để muốn trở thành một người tốt, để đứng lên và vói tới hoài bão mơ ước của mình. Dù gì chẳng nữa, tôi vẫn phải cảm ơn cha tôi đã vô tình giúp tôi có được một sức mạnh và sự kiên trì đứng dậy. Sự bỏ đi của ông đã dẫn tôi đến sự khám phá ra nỗi cô đơn và chịu đựng được nó. []

[Note TTBG sáng May 24/2021

khi đọc lại bài này:

“Đáng thương cho con gái! Tự do là điều trước hết mẹ dạy cho con. Điều lớn lao này nay bị rơi vào cái bẫy kèm kẹp của định mệnh (cứ cho là định mệnh!). Mẹ đành bất lực nhìn con ngày càng bị xiết nhiều hơn trong cái bẫy ấy. Sinh con ra, nuôi con lớn cho đến năm 26 tuổi, mẹ biết rất rõ một điều mà không bất cứ

kẻ thứ hai nào có thể biết: “Con là một đứa có tâm tính tốt và hoài bão đẹp.”

Những lời này có khi con không bao giờ còn đọc được, nhưng mẹ vẫn viết: “Cho đến chết, tâm tư mẹ vẫn hướng về con, thắt thẻo theo con, ở bên con, cầu nguyện cho con, dù con có quay lưng ngàn dặm với mẹ. Bao giờ và bao giờ vòng tay mẹ vẫn mở rộng cho con tới tận phút cuối của đời mình”.]

□